

Uporaba herbicidov v žitih v jesenskem času

Pleveli konkurirajo vsem žitom za hrano, prostor, svetlobo in vodo. Največji vpliv na zmanjšanje pridelka imajo v času od vznika do konca razraščanja žit. Z enoletnimi pleveli zmerno zapleveljene posevke žit spomladi razplevelimo z mehanskimi ukrepi (česanje). Predpogoj za uspeh so suha tla in zgodnje razvojne faze plevela. Ker je obema pogojema težko zadostiti, ostaja zatiranje plevela s herbicidi najpogostejši ukrep. Jesensko izbiro termina narekuje pravočasno opravljena setev ozimnega žita, sestav, razvojna faza žit in plevelov in številčnost plevelne flore. Jesensko zatiranje ima prednost pred spomladanskim, kadar je v posevku nad pragom škodljivosti prisoten travnati plevel (navadni srakoperec, njivski lisičji rep, njivska stoklasa, latovke in ljuljke) in prezimni širokolistni plevel (navadna zvezdica ali kurja črevca, plezajoča lakota ali smolenec, jetičniki, mrtva kopriva, kamilice, njivska vijolica, krvomočnica, navadni plešec, poljski mak, modri glavinec in njivska redkev), saj njihov hiter razvoj povzroča zastoje rasti in zmanjšanje pridelka žit. Jesensko zatiranje je potrebno ob masovni zapleveljenosti s travnatim plevelom, ker zatiranje tega v kasnejših razvojnih fazah ni mogoče. Na odločitev vpliva tudi topla in suha jesen, dnevne (vsaj nad 5°C, zaželeno 8-10°C) in nočne temperature (vsaj nad 0°C še vsaj 3-4 dni po aplikaciji) ter primernost tal za izvedbo aplikacije.

Ob zelo toplem vremenu žita nadaljujejo z rastjo, skupaj z njimi pa tudi pleveli. V takih razmerah je zelo priporočljivo jesensko zatiranje plevelov, saj je odlaganje škropljenja na spomladanski čas lahko tvegano tako zaradi konkurence, ki jo pleveli predstavljajo žitom, kot tudi zaradi slabše učinkovitosti spomladanskih škropljenj. Takrat bodo namreč mnogi pleveli že preveliki in zatiranje ne bo več dovolj učinkovito. Za jesensko škropljenje je najbolje uporabiti herbicid s širokim spektrom delovanja proti najpomembnejšim travnim in širokolistnim plevelom, s kombiniranim delovanjem prek tal in listov. Pri izbiri sredstev je treba upoštevati navodila proizvajalcev sredstev, vremenske (temperaturne) razmere v času škropljenja ter razvoj žit in plevela. Za dobro delovanje talnih herbicidov morajo biti tla ob škropljenju dovolj vlažna, kar še posebej velja za pripravke na osnovi pendimetalina in prosulfokarba. Pogoj je brezhibna naprava za nanos škropilne brozge, suha rastlina, tla rahlo vlažna, veter do 5m/s ob uporabi protivetrnih šob.

Nujno je prebrati navodila za uporabo fitofarmacevtskih sredstev (ffs), upoštevati zahteve posameznih ffs glede VARNOSTNIH PASOV.

Seznam registriranih ffs: www.fito-info.si

Zgodaj odstranjeni pleveli ne ogrožajo pridelka

- Zgodaj odstranjena konkurenca plevelov omogoča nemoteno razraščanje in razvoj žit.
- Samo posevki brez plevelov lahko v največji meri izrazijo svoj genetski potencial.

Zgodaj odstranjeni pleveli slabijo plevelno semensko banko

- Z zgodnjo aplikacijo herbicidov odstranimo plevele, še preden semenijo.
- Manj plevelnega semena, vrnjenega v tla, pomeni manjši pritisk plevelov v naslednjih letih.

Zanesljivo varstvo pred najširšim spektrom enoletnih travnih in širokolistnih plevelov.

Preglednica: Registrirana fitofarmacevtska sredstva v Republiki Sloveniji za uporabo v žitih v jesenskem času – herbicidi (na dan 9. 9. 2025):

PRIPRAVEK	ODMEREK /ha	DELOVANJE NA	ČAS UPORABE	Uporaba v
ALISTER NEW (diflufenikan 12%+jodosulfur on 0,75%+mezosulf uron 0,9%)	1 l	Enoletni ozkolistni in širokolistni plevli	Jeseni oz. konec zime ali zgodaj spomladi v razvojnem stadiju od dveh razvitih listov do konca razraščanja	NP
ALLIANCE (diflufenikan 60%+metsulfuro n-metil 6%)	0,065 – 0,1 kg	Enoletni in večletni širokolistni plevli	Po vzniku posevka, od 3. lista do konca razraščanja	NP, OJ, OR, T, JJ
ALTIVATE (mezosulfuron 5,83%)	0,15 kg/ha	Nekatere vrste enoletnega plevla (enoletna latovka, navadni srakoperec)	Po vzniku posevka, od razvojne faze, ko ima žito 1. list razgrnjen, do faze, ko je vidnih 5 stranskih poganjkov)	OP, T, R
ARNOLD (diflufenikan 20%+flufenacet 40%)	0,6 l	Ozkolistni in širokolistni plevli	Pred vznikom posevka ali po vzniku posevka, od fenološke faze, ko je razvit prvi list do faze, ko sta zaznavna dva stranska poganjka	NP
ARRAT (dikamba 50%+tritosulfur on 25%) PREPOVEDAN NA VVO OBMOČJIH IN ZA KLJUČENE V KOPOP- VODNI VIRI, KOL3	0,2 kg	Enoletni in večletni širokolistni plevli	Po vzniku posevka, od pojava treh listov do konca razraščanja	JP, JJ, NP, OJ
BATTERY (dikamba 1,78%+MCPA 16,1%) PREPOVEDAN	5 l	Širokolistni plevli	Po vzniku posevka od razvojne faze začetka razraščanja žit do faze, ko je 2. kolence vsaj 1 cm nad 1. kolencem. Najboljši čas za tretiranje je po vzniku plevela, ko je le-ta v zgodnjih razvojnih fazah in v fazi intenzivne rasti	OP, OJ, JJ

NA VVO OBMOČJIH IN ZA KLJUČENE V KOPOP- VODNI VIRI, KOL3				
BIZON (diflufenikan 10%+florasulam 0,375%+penoksulam 1,5%)	1 l	Enoletni širokolistni pleveli, navadni srakoperec	Po vzniku posevka, od razvojne faze razvitega prvega lista do razvojne faze, ko so zaznavni trije stranski poganjki Rž – od razvojne faze razvitega prvega do razvitega četrtega lista	NP, NJ, P, R, T
BOXER (prosulfokrb 80%)	2,5 – 5 l	Enoletni ozkolistni in širokolistni pleveli	5 l po setvi, vendar pred vznikom; 2,5 – 5 l po vzniku posevka	OP, OJ
ELTIVIS (fluroksipir 25%)	0,6 – 0,8 l	Enoletni širokolistni pleveli in nekatere vrste večletnega širokolistnega plevela	Po vzniku posevka od fenološke faze dveh razvitih listov do faze zastavičarja – ploskev zgornjega lista zravnana, viden jeziček (ligula)	OP, OJ
ERGON (metsulfuron-metil 6,8%+tifensulfuron-metil 68,2%)	70 g	Enoletni in večletni širokolistni pleveli	Po vzniku posevka, od pojava dveh listov do pojava zastavičarja	JP, JJ, NP
FLASH 500 SC (diflufenikan 50%)	0,28 l	Enoletni širokolistni pleveli, jetičnik, križnice, navadna zvezdica, navadni srakoperec, nedišeča trirobka, njivska vijolica, plezajoča lakota, škrlatnordeča mrtva kopriva	Uporaba pred vznikom posevka ali po vzniku, od fenološke faze, ko je razvit prvi list, do fenološke faze, ko sta zasnovana dva stranska poganjka	NP, NJ
FLEXIDOR (izoksaben 50%)	0,25 l	Enoletni širokolistni plevel	Od razvojne faze po setvi posevka do faze razvitih treh listov	OP, OJ
FLUENT 500 SC (flufenacet 50%)	0,4 l	Navadni srakoperec, njivski lisičji rep	Jeseni, ko so žita v fenološki fazi od prvega do šestega lista	NP, NJ
FLUROSTAR 200 (fluroksipir 20%)	1 l 0,75 l	Enoletni širokolistni pleveli	Ozimna pšenica, ozimni ječmen, rž, tritikala – od razvojne faze dveh listov, do faze, ko je prvo kolence vsaj 1 cm nad mestom razraščanja Jara pšenica, jari ječmen – od razvojne faze dveh listov do pojava zastavičarja	NP, NJ, O, R, T
FLUROSTAR FORTE (fluroksipir	0,5 l	Plezajoča latovka in nekatere druge vrste enoletnega širokolistnega plevela	Po vzniku posevka od razvojne faze 2 listov do faze, ko je prvo kolence vsaj 1 cm nad mestom razraščanja	OZ, OJ, R, T

40%)				
FLUROSTAR SUPER (florasulam 0,1%+fluroksipi r 10%)	1,5 l	Plezajoča lakota in navadna zvezdica	Po vzniku posevka, od razvojne faze, ko so štirje listi razviti, do faze konca razraščanja. Najbolj primeren čas za tretiranje je po vzniku plevela, ko je le-ta v fazi intenzivne rasti	OP, OJ, R, T
GRODYL (amidosulfuron 75%)	20 – 40 g	Širokolistni in ozkolistni plevli	Od faze treh listov do drugega kolenca	NP, NJ, P, NO, R, T
HUSSAR OD (jodosulfuron 10%)	0,1 l	Ozkolistni in širokolistni plevli	Od začetka razraščanja do začetka razvoja zgornjega lista	JJ, NP, OR, OT, OJ
LANCELOT SUPER (aminopirald 30%+flurasulam 15%)	33 g	Širokolistni plevel	Ozimna žita – od faze začetka razraščanja do faze drugega kolenca	NP, NJ, R, T
LECTOR DELTA (diflufenikan 50%+florasulam 5%)	0,075 l	Širokolistni plevel	Jeseni po vzniku od razvojne faze dveh listov, do faze, ko sta dva stranska poganjka zaznavna	NP, NJ, R, T
LONTREL 72SG (klopiralid 72%) PREPOVEDAN NA VVO OBMOČJIH IN ZA KLJUČENE V KOPOP- VODNI VIRI, KOL3	0,17 kg	Širokolistni plevli	Po vzniku posevka, od razvojne faze začetka razraščanja, ko je zaznaven prvi stranski poganjek, do faze, ko je prvo kolence vsaj 1 cm nad mestom razraščanja	ŽITO
MATENO DUO (aklonifen 50%+diflufenika n 10%)	0,35 l	Enoletni širokolistni plevli	Od setve dalje, od razvojne faze pred vznikom posevka, ko koleoptila prodre iz zemlje Po vzniku posevka, od razvojne faze, ko je prvi list prodrl skozi koleotilo, do faze treh razgrnjenih listov	OJ, R OP, trda pšenica, P, OJ, T, R

MUSTANG 306 SE (2,4-D 2-EHE+florasulam 0,625%)	0,4 – 0,6 l/ha	Širokolistni plevel	Po vzniku posevka, od začetka razraščanja do faze drugega kolenca	JP, JJ, NP, OJ
MUSTANG FORTE (2,4-D 18%+aminopirald 1%+florasulam 0,5%)	1 l	Širokolistni pleveli	Ozimna žita – v fenološki fazi od začetka razraščanja do faze drugega kolenca	NP, NJ, O, R, T
PALLAS 75 WG (piroksulam 7,5%)	120 – 250 g	Enoletni ozkolistni in širokolistni plevel	Po vzniku posevka, od začetka razraščanja in do faze, ko je prvo kolence 1 cm nad mestom razraščanja	NP, R, T
QUELEX (florasulam 10%+halauksifenil-metil 10,42%)	37,5 g	Širokolistni plevel	Ozimna žita jeseni – od razvojne faze, ko je prvi list razvit, do konca razraščanja	NP, NJ, P, R, T
SAVVY (metsulfuron-metil 20%)	30 g	Enoletni in večletni širokolistni pleveli	Po vzniku posevka, od faze drugega lista do pojava zastavičarja	JP, JJ, NO, NP, OJ, T
SEKATOR OD (amidosulfuron 10%+jodosulfuron 2,5%)	0,1 – 0,15 l	Enoletni ozkolistni pleveli in širokolistni pleveli	Od začetka razraščanja do pojava zgornjega lista	JJ, NP, OJ, R, T
SEKATOR PLUS (2,4-D 28,7%+amidosulfuron 2,5%+jodosulfuron 0,625%)	0,6 l	Širokolistni plevel	Ozimna žita – od fenološke faze začetek razraščanja, do faze, ko je drugo kolence največ 2 cm nad prvim kolencem	NP, NJ, R, T
SHARPEN 33 EC (pendimetalin 33%)	3 – 5 l	Enoletni ozkolistni in širokolistni pleveli	Jeseni pred vznikom posevka ali takoj po vzniku posevka ali spomladi takoj po vzniku posevka	NP
SHARPEN PLUS (pendimetalin	2,5 – 4 l	Enoletni ozkolistni in širokolistni pleveli	Jeseni pred vznikom posevka ali takoj po vzniku posevka ali spomladi takoj po vzniku posevka	NP

40%)				
STARANE FORTE (fluroksipir 33,3%)	0,54 l	Enoletni širokolistni plevli in nekatere vrste večletnih širokolistnih plevelov	Od razvojne faze začetka razraščanja do razvojne faze, ko je 2. kolence vsaj 2 cm nad 1. kolencem	OP, JP, OJ, JJ, O, R, T, P
STOMP AQUA (pendimetalin 45,5%)	2,9 l	Enoletni ozkolistni in nekatere vrste širokolistni plevli	Uporaba v razvojni fazi pred vznikom do začetka kolenčenja	NP, OJ, OR, T, JJ
SUNDA (fenoksaprop-P-etil 6,9%)	1,2 l	Ozkolistni plevli	Po vzniku posevka, od razvojne faze, ko je prvi list prodrl skozi kotikulo, do faze, ko je drugo kolence vsaj 2 cm nad prvim kolencem	OP, R, T
TBM 75 WG (tribenuron-metil 75%)	20 g	Enoletni širokolistni plevli	Uporaba po vzniku v fenološki fazi žit od dveh razvitih listov do faze, ko je 3. kolence 2 cm nad drugim kolencem, plevel pa je v fazi od dveh do štirih razvitih listov	NP, NJ, NO, OR, T
TIMELINE FX (fluroksipir-meptil 0,175%+pinoksa den7,5%+florasulam 3%)	1,5 l 2 l	Nekatere vrste ozkolistnega in širokolistnega plevela Njivski lisičji rep	Po vzniku posevka, od razvojne faze, ko so razviti trije listi, do faze, ko je viden zgornji list zastavičarja, vendar je še zvit	OP, JP
TRINITY (diflufenikan 4%+klorotoluron 25%+pendimetalin 30%)	2 l	Enoletni ozkolistni in širokolistni plevli	Uporaba takoj po vzniku jeseni, ko prvi list prodre skozi koleoptilo do faze, ko je tretji list razvit	OP, OJ, OR, OT
VALENTIA (florasulam 0,2%+fluroksipir 10%)	1,2 – 1,6 l	Enoletni širokolistni in nekateri večletni širokolistni plevli	Ozimna pšenica, ozimni ječmen, ozimna pšenica durum – po vzniku, od razvojne faze, ko so trije listi razviti, do pozne faze nabrekanja	NP, NJ, O, R, T

Legenda: OP – oz. pšenica, OJ – oz. ječmen, JP – j. pšenica, JJ – j. ječmen, OR – oz. rž, NO – nav. oves, SŽ – strna žita, JŽ – j. žito, OŽ – oz. žito, T – tritikala, NP – nav. pšenica, NJ – nav. ječmen, P – pira, R – rž, OT – oz. tritikala, JT – jara tritikala

pripravila Metka Barbarič, KGZS-zavod MS

Vir: www.fito-info.si